

11) ולכך המצות עשה בתורה הם רמ"ח כמנין איברי האדם ואיברי האדם הם צלמו, וכבר בארנו זה למעלה בנתיב התורה ג"כ

1. דרשות המהר"ל - דרוש לשבת תשובה (המשך)

והנה האדם שהוא הולך בקומה זקופה יש בדמותו הגשמי זמיון מלך מלכי המלכים. ועוד יותר כי השם יתעלה הוא הכל והכל נברא בשבילו ולכבודו, וכן האדם בתחתונים הוא הכל וכל הנבראים הם לשמשו. ולכך האדם יש בו כל ששה קצוות, שהרי ראשו הוא לשמים וכאילו דבק ראשו בשמים ורגליו לארץ גופו לארבע רוחות, ובה נראה כי האדם הוא הכל, כי הבהמה אין ראשה לשמים... וכן כל האברים שבאדם הם לשם נמצאים גם כן בבעלי חיים, מורים הם על הפעולות אשר אצל השם יתעלה עד שהאדם נברא בצורתו הגשמית לגמרי בצלם אלהים. והנה פעולות השם יתעלה באים מאתו טוב אל המקבל ובאים מאתו פעולות להפך והם ימין ושמאל, ולכך יש איברים זוגות שתי עיניים לאדם ימין ושמאל, וזה מורה כי עין הי' לפעמים להטיב ולפעמים להרע. וכן האזניים שהוא שומע תפלה מבני אדם והוא לטוב ושומע קנטור שלהם לרעה. רק הלשון היא יחידת באדם ודבר זה כי אין הלשון ראויה שתהיה שתיים כי הדבור הוא האדם בעצמו שהאדם הוא חי מדבר וזהו גדר האדם, ואילו היו שתי לשונות באדם היה האדם שהוא אחד שנים ודבר זה לא יתכן.

2. רש"י משלי פרק כז פסוק י

מאח רחוק - טוב שישכון ביניכם הקרוב לקוראיו משתבואו אצל אח שנתרחק לאמור יקרבו ימי אבל אבי וגו' :

3. ספר דגל מחנה אפרים - פרשת בא ד"ה דברו

זללה"ה על פסוק (משלי כ"ז, י"ג) טוב שכן קרוב מאח רחוק כי הקב"ה נקרא בגלות אח רחוק כביכול ...

4. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לא/ב

רב יוסף כי הוה שמע קל כרעא דאמיה אמר איקום מקמי שכינה דאתיא.

5. תהילים קכז, א.

אם ד' לא יבנה בית שןא עמלו בוניו בו...

6. נצח ישראל הקדמה

1. במה שכל סבה ראוי שתמצא עם המסובב, ואם לא כן לא היה סבה באמת.

2. ואם אתה רואה סבה והוא אינו נמצא עם המסובב, אינה סבה באמת.

3. המשל, כאשר אתה רואה שהבונה, הוא הנגר, והוא סבה אל הבית, והוא מת והבית נשאר, או אם אתה רואה האב, שהוא סבה אל הבן, והאב מת והבן נשאר, אין עליך לומר שהבנאי הוא סבה גמורה לבית, או האב סבה גמורה אל הבן, אל תאמר כך, שהסבה הוא שצריך שיהיה נשאר עם המסובב, שאם הוא סבה אליו להיות נמצא - גם הוא צריך לקיומו.

4. וכאשר נשאר הבית עומד אחר שמת הבנאי, זהו בשביל שלא היה הבנאי סבה לעמידת הבית ולקיום שלו.

5. כי לא היה הבנאי סבה רק אל התקרבות העצים זה לזה, ולהניח זה על זה, וכאשר אין הסבה - לא ימצא התקרבות העצים.

6. אבל קיום הבית הוא לעצמו, כי הארץ הוא נושא אליו.

7. אם כן הסובב לעמידת הבית הוא הארץ.

8. ובודאי זאת הסבה היא נשאר עם המסובב, ולא יתכן הסרת הסבה הזאת וישאר המסובב.

9. וכן אין האב סבה אל הבן, אבל האב סבה אל זריעת הזרע, וזאת הסבה נשאר, כי אם אין האב אין כאן זריעת זרע.

10. אבל הסבה המקיים הבן הוא הטבע שנתן השם יתברך אליו.

11. כי איך יתכן שיתן הסבה יותר ממה שנמצא בעצמו בו, ואם היה האב סבה לקיום הבן - אם כן תמצא שהאב יתן לבן יותר ממה שיש בו, כי יתן קיום לבן אף אחר שמת האב בעצמו, ולבנו יש לו חיות אחר מיתת האב, ודבר זה אי אפשר שיתן דבר מה שלא נמצא בו.

12. אבל סבת קיומו מסבה אחרת, הוא השם יתברך, אשר הוא סבת הכל, ואין סבה זולתו :

7. מהר"ל דרוש לשבת הגדול

... האדם נברא אחרון בשביל שהאדם הזה משלים מעשה בראשית, והאדם מקשר העולם עד שהוא אחד לגמרי, כי העליונים בפני עצמם והתחתונים בפני עצמם והאדם הוא שנברא מן העליונים ומן התחתונים, הרי האדם מחבר העליונים ותחתונים עד שהעליונים ותחתונים נעשו לאחד ואין עוד עליונים בפני עצמם ותחתונים בפני עצמם, ומפני כך נברא האדם אחרון, כי הדבר שהוא מחבר הכל ראוי שיהיה אחרון, כמו מי שהוא עושה חלק אחד ואחר כך עושה עוד חלק אחד ואחר כך מחברם עד שהכל נעשה אחד, ואם היה האדם נברא ראשון הרי לא הוא זה בריאתו שהיה נברא לחבר ולקשר הכל.

8. ספר גבורות השם - פרק סט

ואל יעלה על הדעת שהנמצאים הם דבר זולתו שאם היו נחשבים דבר זולתו אם כן הוא יתברך ח"ו יחסר דבר שהנמצאים זולתו, אבל אין הדבר כך כי כל הנמצאים שבים אליו באמת מציאותו וכל הנמצאים אפס זולתו ...

9. ספר הכוזרי - מאמר רביעי אות א - לא

... ויש שהיו קוראים ליחס שבין בני ישראל ובין האלוה ולקשר אשר ביניהם -ה' שעל דרך זו נאמר הלוא משנאיך ה' אשנא ואיבי ה' והכונה לאויבי עם ה' ...

9א. קול יהודה על כוזרי

ר"ל שיש קורים בשם ה' השייכות והצטרפות והקשר הנמצא בין ישראל ואביהם שבשמים.

10. דרשות המהר"ל - דרוש לשבת הגדול

וכן אמר הכתוב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ואין פירוש אין עוד כי אין עוד אלוהים, אבל פירושו כי אין עוד דבר בעולם רק הש"י... כלומר כי אין בריאה עוד בנמצא...

11. מדרש רבה שיר השירים פרשה ה פסקה ג

כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע רבי ינאי אמר תאומתי כביכול לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי תאומתי מה התאומים הללו אם חושש אחד מהן בראשו חבירו מרגיש כך כביכול אמר הקדוש ב"ה (תהלים צ"א) עמו אנכי בצרה שראשי נמלא טל על שם (שם ס"ח) ארץ רעשה אף שמים נטפו קווצותי רסיסי לילה על שם שנאמר (שופטים ה') גם עבים נטפו מים :